

VIA „CIVILĀS AVIĀCIJAS AĢENTŪRA”

**PĀRSKATS PAR 2015. GADĀ
VEIKTAJĀM INSPEKCIJĀM UZ
ĀRVALSTU GAISA KUĢIEM**

Saturs

Saturs	3
Atruna	5
Ievads.....	7
Ziņošanas sistēma	7
SAFA/SACA inspekcijas	8
Pārskatā lietotie saīsinājumi un termini.....	15
Attēlu saraksts	16
Tabulu saraksts	16
Atsauksmēm	17

Atruna

Šajā pārskatā ietvertie dati par atgadījumiem tiek sniegti tikai informācijai. Izmantoti dati no datubāzes, kas iegūti no Latvijā un ārvalstīs veiktajām inspekcijām un apkopotā veidā atspoguļo informāciju, kas bija pieejama ziņojuma sagatavošanas brīdī.

Ziņojums veidots ļoti rūpīgi, taču Civilās aviācijas aģentūra negarantē informācijas satura precizitāti, pilnīgumu vai atbilstību pēdējiem datiem. Eiropas un nacionālo likumu pieļautajās robežās aģentūra nav atbildīga par zaudējumiem, pretenzijām vai prasībām, ko radījusi nepareiza, nepietiekama vai nederīga informācija vai informācijas izmantošana, kopēšana vai izklāstīšana.

Ziņojumā iekļautā informācija nav uzskatāma par juridisku paziņojumu.

Ziņojumā iekļautās fotogrāfijas ir to autoru īpašums. Par fotogrāfiju izmantošanu jāvienojas ar autoru.

Ievads

Drošības pārskatu ir sagatavojusi Civilās aviācijas aģentūra, pamatojoties uz 2014. gada 21. oktobra Ministru Kabineta (MK) noteikumu Nr. 650 “Ārvalstu gaisa kuģu pirmslidojuma (pēclidojuma) pārbaudes kārtība” 6. punkta prasībām ar mērķi informēt sabiedrību par ārvalstu gaisa kuģu ekspluatantu uzraudzību. MK noteikumu prasība paredz, ka Civilās aviācijas aģentūra katru gadu līdz 1. jūlijam sniedz publisku pārskatu par iepriekšējā kalendāra gada laikā Latvijas Republikas teritorijā esošajos lidlaukos veikto ārvalstu gaisa kuģu perona pārbaužu skaitu.

Pārskatā apkopotā veidā ir publicēta statistiska, kā arī informācija un analīze par pārbaužu ietvaros identificētajām nepilnībām.

Ziņošanas sistēma

Latvijā ar Ministru kabineta 2015. gada 3. novembra noteikumiem Nr. 634 „Ziņošanas kārtība par atgadījumiem civilajā aviācijā” ir ieviesta Obligātā un Brīvprātīgā atgadījumu ziņošanas sistēma, kā tas ir noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 3. aprīļa Regulas (ES) Nr. 376/2014 par ziņošanu, analīzi un turpmākajiem pasākumiem attiecībā uz atgadījumiem civilajā aviācijā un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 996/2010 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/42/EK, Komisijas Regulas (EK) Nr. 1321/2007 un (EK) Nr. 1330/2007 (turpmāk – regula Nr. 376/2014).

Šīs sistēmas ietvaros ikviens persona var ziņot Civilās aviācijas aģentūrai par atgadījumiem vai novērojumiem, kas apdraud vai, ja tos nenovērš, var apdraudēt civilās aviācijas drošumu. Vairāk skatīt sadaļā “**Informācijas vākšana**”.

**Ziņojums 72 stundu laikā no atgadījuma apzināšanas brīža jānosūta
Civilās aviācijas aģentūrai:**

Veidlapas interneta vietnē (angļu val.): <http://www.aviationreporting.eu>

Tālr.: + 371 67 830 969; + 371 67 507 968 (darba laikā)

E-pasts: SIDD@caa.gov.lv

Transporta nelaiemes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs (TNGIIB)

Tālr.: + 371 67 288 172

SAFA/SACA inspekcijas

Eiropas Savienības SAFA programmas inspekcijas tiek veiktas uz Eiropas Savienības vai Eiropas ekonomiskās zonas dalībvalstu gaisa kuģiem (SACA), kā arī uz trešo valstu gaisa kuģiem (SAFA), lai pārliecinātos par to atbilstību starptautiskajām lidojumu drošības prasībām. Informācija tiek apkopota centralizētā datu bāzē. Ja gaisa kuģa pārbaudes norāda uz nopietnām novirzēm no starptautiskajām lidojumu drošības prasībām (sevišķi, ja tās atkārtojas), civilās aviācijas kompetentās iestādes nekavējoties par to ziņo Eiropas Komisijai. Šāda rīcība gaisa transporta jomā nepieciešama, lai nodrošinātu augstu drošības līmeni un **aizsargātu pasažierus**. Savukārt, lai **informētu pasažierus**, Eiropas Savienība ir izveidojusi sarakstu ar gaisa pārvadātājiem, kuri neatbilst attiecīgajiem drošības kritērijiem. Lēmumu par lidošanas aizliegumu attiecībā uz konkrētiem Gaisa kuģu ekspluatantiem vai pat attiecībā uz valstīm, pieņem atbilstoši katras lietas būtībai (Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 2111/2005 par darbības aizliegumam Kopienā pakļauto gaisa pārvadātāju Kopienas saraksta izveidi un gaisa transporta pasažieru informēšanu par apkalpojošā gaisa pārvadātāja identitāti).

Gaisa kuģi un gaisa kuģu ekspluatanti tiek pārbaudīti gan pēc nejaušības principa, gan ievērojot prasības attiecībā uz prioritātes kritērijiem Eiropas Savienības lidostas izmantojošo gaisa kuģu perona pārbažu veikšanā. Prioritātes kritērijus nosaka Komisijas Regula Nr. 965/2012 ar ko nosaka tehniskās prasības un administratīvās procedūras saistībā ar gaisa kuģu ekspluatāciju atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 216/2008.

Inspektori, ņemot vērā perona pārbaudes laikā atklātās neatbilstības, nosaka neatbilstību kategorijas saskaņā ar Regulas Nr. 965/2012 2. pielikuma ARO.RAMP. 130. punktā minētajām prasībām:

Trešā neatbilstības kategorija – gaisa kuģa neatbilstība rada tiešus draudus gaisa kuģa lidojuma drošībai.

Otrā neatbilstības kategorija – gaisa kuģa neatbilstība var būtiski ietekmēt gaisa kuģa lidojuma drošību.

Pirmā neatbilstības kategorija – gaisa kuģa neatbilstība ir nenozīmīga un nerada būtisku ietekmi uz gaisa kuģa lidojumu drošību.

foto: Uldis Mauriņš

Ārvalstu kompetento iestāžu veiktās SAFA/SACA inspekcijas uz Latvijā reģistrēto gaisa kuģu ekspluatantu gaisa kuģiem

Saskaņā ar Eiropas Savienības SAFA programmas datu bāzes datiem 2015. gadā uz Latvijā reģistrēto gaisa kuģu ekspluatantu gaisa kuģiem ir veiktas 113 SAFA inspekcijas, kas ir par 6 inspekcijām mazāk nekā 2014. gadā. Šajās inspekcijās ir konstatētas 34 neatbilstības, kas ir teju uz pusi mazāk nekā 2014. gadā.

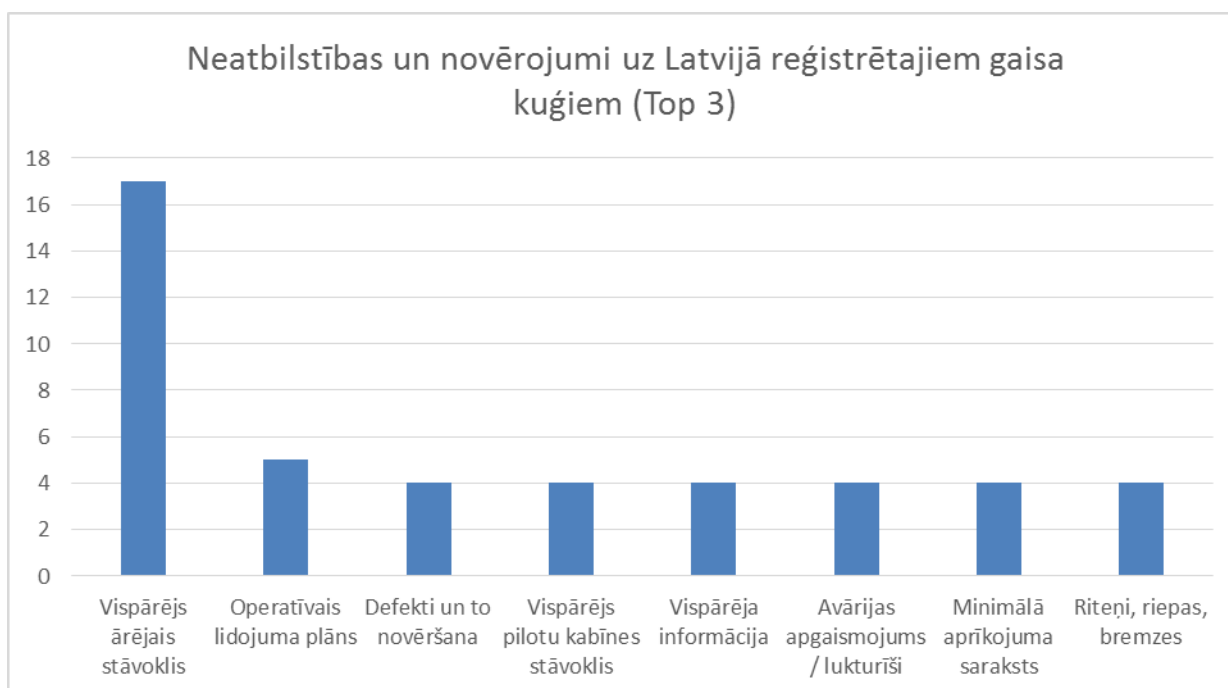
Uz Latvijā reģistrēto gaisa kuģu ekspluatantu gaisa kuģiem 2015. gadā konstatētas 11 pirmās kategorijas neatbilstības, 2014. gadā – 12, 13 otrās kategorijas neatbilstības, 2014. gadā – 30, 10 trešās kategorijas neatbilstības, 2014. gadā – 24.

Datu bāzē atrodamas arī 42 piezīmes, kas netiek uzskatītas par neatbilstībām, taču dažkārt sniedz noderīgu informāciju.

Inspekcijās konstatētās neatbilstības pārsvarā norāda uz tehniskās apkopes un gaisa kuģu ekspluatācijas nepilnībām, kā arī trūkumiem procedūrās vai dokumentācijā.

Reaģējot uz konstatētajām neatbilstībām, Gaisa kuģu ekspluatanti veikuši korektīvās darbības, kā arī Civilās aviācijas aģentūra ir kontrolējusi efektīvu korektīvo darbību ieviešanu, lai novērstu konstatētās neatbilstības un izvairītos no to atkārtošanās.

Zemāk attēlotas visbiežāk konstatētās neatbilstības, kā arī novērojumi (piezīmes) uz Latvijā reģistrēto gaisa kuģu ekspluatantu gaisa kuģiem.

1. attēls: Visbiežāk konstatētās neatbilstības, kā arī novērojumi uz Latvijā reģistrēto gaisa kuģu ekspluatantu gaisa kuģiem 2013. gadā

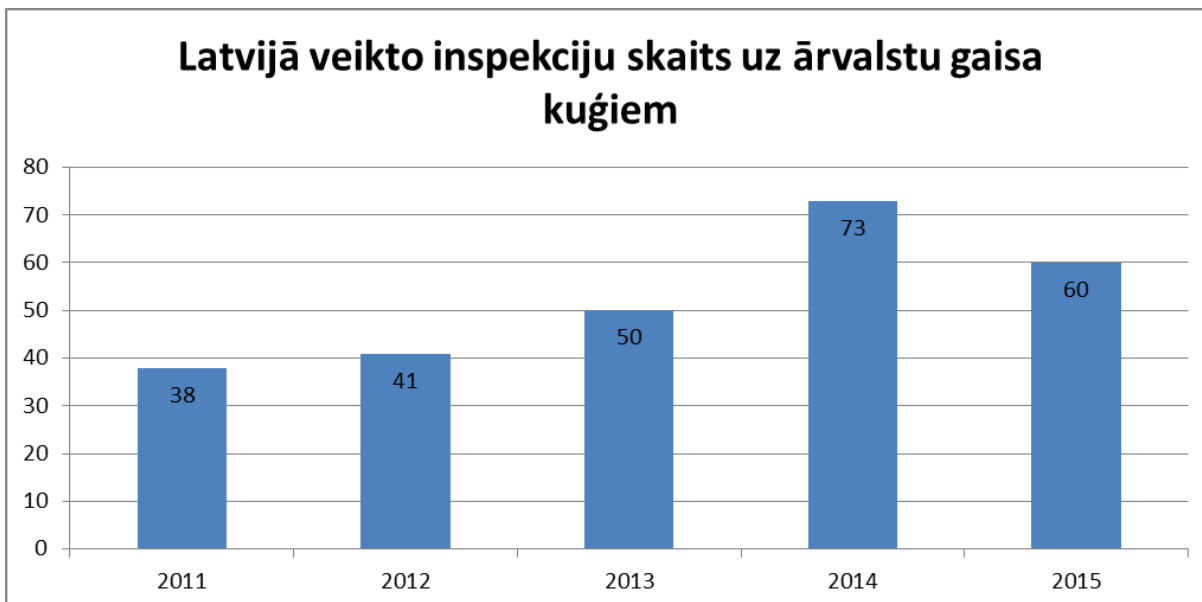
Visbiežāk konstatētās neatbilstības un novērojumi uz Latvijā reģistrēto gaisa kuģu ekspluatantu gaisa kuģiem bija saistībā ar vispārējo gaisa kuģa ārējo stāvokli un nepilnīgi aizpildītu operatīvo lidojuma plānu.

Līdzīgi kā citus gadus, ārvalstu iestāžu inspekcijās galvenokārt atklāts, ka gaisa kuģiem ir trūkstošas vai vaļīgas skrūves, krāsas bojājumi vai trūkstošas vai nodilušas brīdinājumu un apkopes uzlīmes. Lielākoties tie bijuši aizrādījumi, kas neietekmē lidojumu drošību, bet gan domāti gaisa kuģu ekspluatantu apkopes organizācijām, lai pievērstu papildus uzmanību situācijām, kas ar laiku var pārvērsties nedrošā stāvoklī. Piemēram, viena vaļīga vai trūkstoša aptecētāja stiprinājuma skrūve var būt pieļaujama, bet divu šādu blakus esošu skrūvju neesamība jau var būt ārpus ražotāja pieļaujamām robežām. Gadījumu, kad gaisa kuģu ārējā stāvoklī atrasti būtiski trūkumi, kas jānovērš līdz nākamajam lidojumam, ir maz.

Jāpiebilst, ka gaisa kuģu ekspluatanti, pamatojoties uz normatīvajiem dokumentiem, ir apstrīdējuši vairāku konstatēto neatbilstību pamatotību, sazinoties ar inspekciju veikušajām valsts kompetentajām iestādēm. Vienlaikus arī jāatzīst, ka EASA standartizācijas centienu rezultātā nepamatotas neatbilstības parādās arvien mazāk. Gaisa kuģu ekspluatanti turpina sakārtot savu procedūru un dokumentācijas kopumu, kā arī nodrošina apkalpju, tehniskā personāla un ārstaciju aģentu izglītošanas pasākumus saistībā ar SAFA inspekcijām.

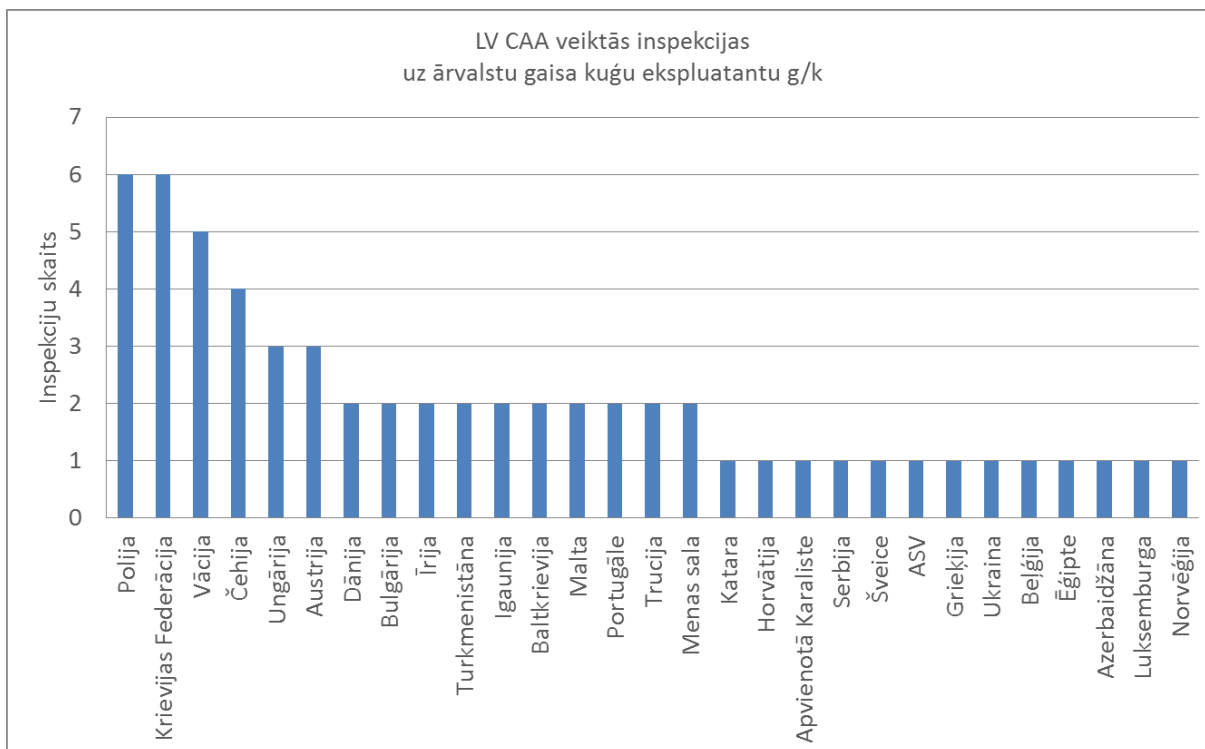
Latvijas Civilās aviācijas aģentūras veiktās SAFA inspekcijas uz ārvalstu gaisa kuģiem

Civilās aviācijas aģentūra 2015. gadā Latvijā veikusi 60 inspekcijas uz ārvalstu gaisa kuģiem (2. attēls). Visas inspekcijas veiktas starptautiskajā lidostā "Rīga".

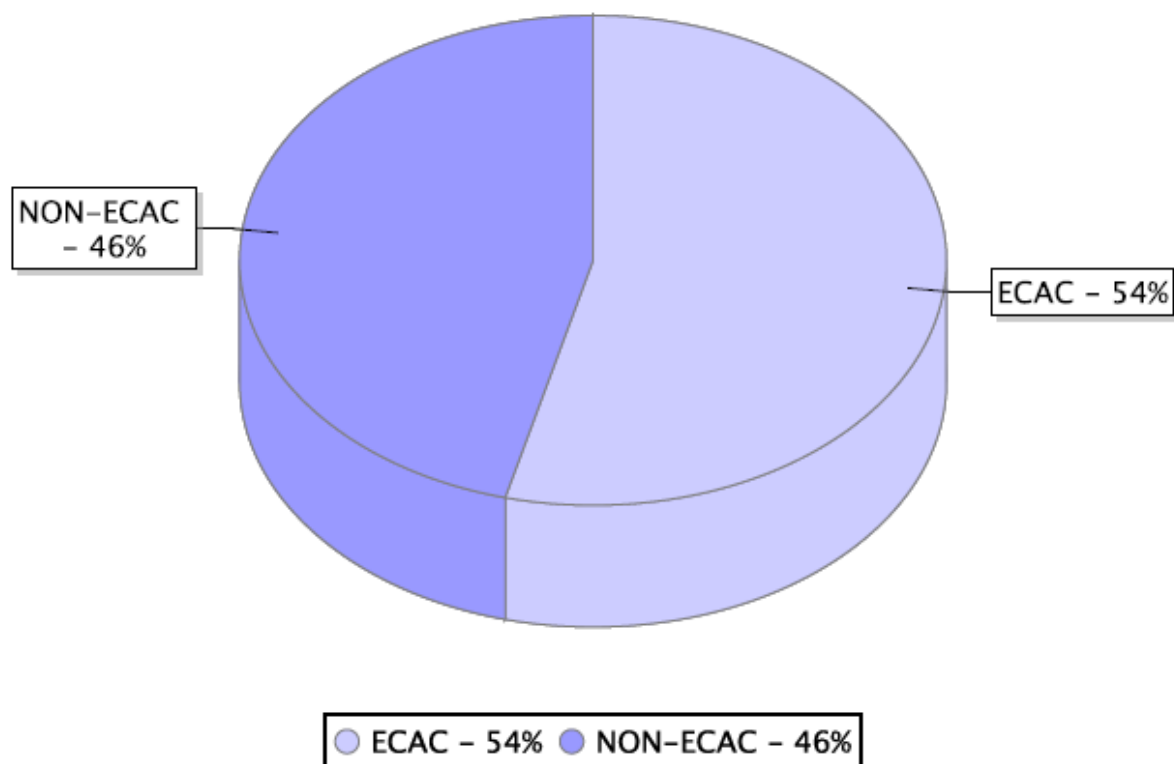

2. attēls: Latvijas Civilās aviācijas aģentūras veikto SAFA inspekciju sadalījums pa gadiem

Latvijā veikto SAFA inspekciju skaita sadalījumu pēc gaisa kuģu ekspluatantu reģistrācijas valsts skatīt 3. attēlā

3. attēls: Latvijas Civilās aviācijas aģentūras veiktās inspekcijas uz ārvalstu g/k ekspluatantu g/k. 2015. gadā

4. attēls: Latvijā veikto SAFA inspekciju sadalījums 2015. gadā uz ECAC /ne-ECAC gaisa kuģu ekspluatantu gaisa kuģiem

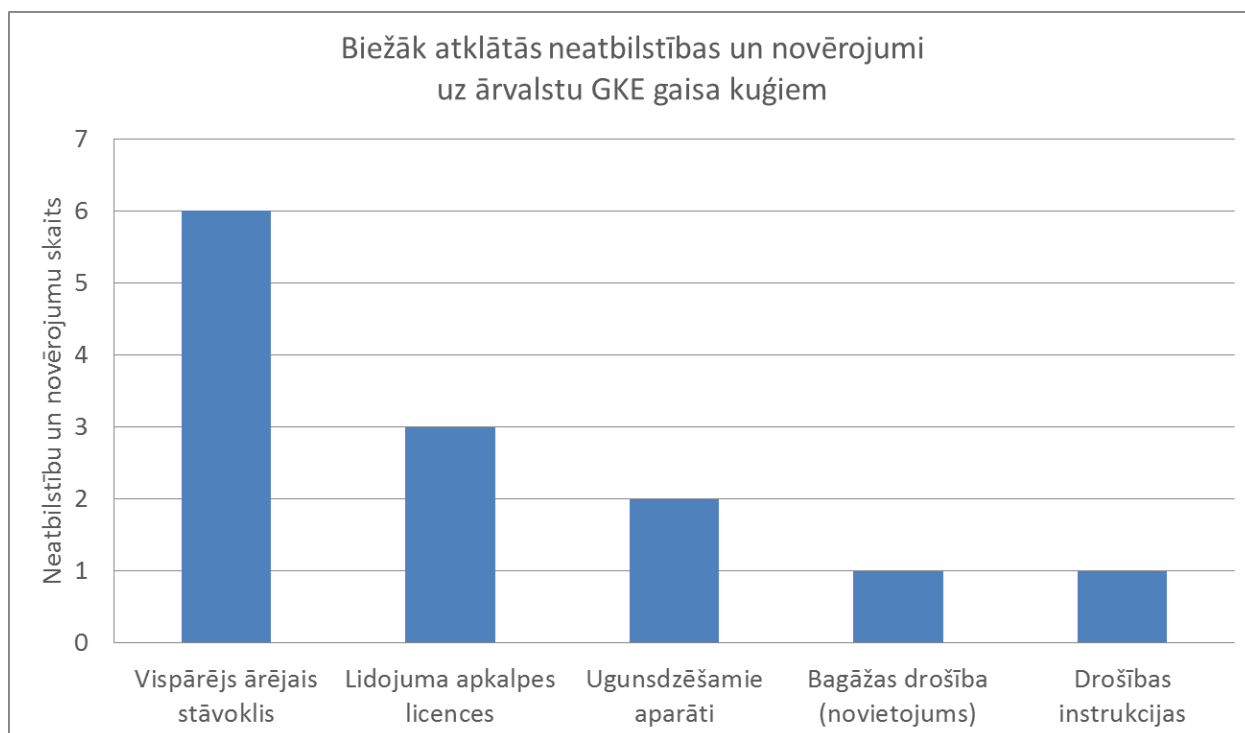
Inspekciju laikā veiktas šādas darbības / pieņemti lēmumi atbilstoši procedūrām (skatīt 1. tabulu).

Darbība	2012	2013	2014	2015	Kopā
1) Informācija nodota gaisa kuģa komandierim	31	23	34	60	148
2) Informācija nosūtīta GKE un GKE valstij	8	3	10	8	29
3a) Noteikts Gaisa kuģa ekspluatācijas ierobežojums	0	0	0	0	0
3b) Veiktas korektīvas darbības pirms izlidošanas	4	0	3	2	9
3c) Gaisa kuģim uzlikts aizliegums izlidot	0	0	0	0	0
3d) Atkārtotu lidojumu veikšanas ierobežojumi	0	0	0	0	0

1. tabula: Darbības, kas veiktas SAFA inspekciju laikā Latvijā (to skaits)

Neatbilstību skaits	Inspekciju skaits
Inspekcijas bez neatbilstībām	52
Inspekcijas ar 1 neatbilstību	8
Inspekcijas ar 2 neatbilstībām	0

2. tabula: Neatbilstību skaits 2015. gada inspekcijās

5. attēls: Visbiežāk konstatētās neatbilstības un novērojumi uz ārvalstu gaisa kuģiem Latvijā 2015. gadā

2015. gadā neatbilstības un novērojumi lielākoties tika atrasti saistībā ar gaisa kuģu vispārējo ārējo stāvokli, proti, trūkstošām skrūvēm, neatbilstošiem marķējumiem, statiskās elektrības novadīšanu u.tml.

Trijos gadījumos tika novērotas nepilnības saistībā ar pilotu veselības ierobežojumiem vai saistīto dokumentāciju.

Civilās aviācijas aģentūra, gan pildot ikgadējo inspekciju plānu, gan pēc nejaušības principa, pārliecinājās, ka ārvalstu gaisa kuģu ekspluatanti, kas veic lidojumus Latvijā atbilst starptautiskiem lidojumu drošības standartiem un ka neatbilstības, kas var apdraudēt lidojumu drošību tiek novērstas.

Informācijas vākšana

Civilās aviācijas aģentūra aktīvi vāc informāciju par gaisa kuģu lidojumu drošību. Arī pasažieriem un citiem, kuri iesaistīti civilās aviācijas darbībā vai bijuši par liecinieku kādam atgadījumam, ir iespēja ziņot Civilās aviācijas aģentūrai par novērotiem vai iespējamām lidojumu drošības apdraudējumiem. Saņemtā informācija var kalpot par iemeslu, lai pārbaudītu ziņojumā minēto informāciju, veicot inspekcijas uz Latvijā un ārvalstīs sertificēto gaisa kuģu ekspluatantu gaisa kuģiem. Šie ziņojumi ir konfidenciāli, tāpēc ziņotāja identitāte netiek izpausta trešajām pusēm.

Vairāk uzzināt par ziņošanas iespējām var Civilās aviācijas aģentūras mājas lapā <http://www.caa.lv/lv/lidojumu-drosiba/arvalstu-aviokompanijas>

Vairāk par SAFA programmu

Papildu informācija par Eiropas Savienības SAFA programmu ir pieejama Eiropas aviācijas drošības aģentūras mājas lapā (angliski)

<https://www.easa.europa.eu/easa-and-you/air-operations/ramp-inspection-programmes-safa-saca>

Pārskatā lietotie saīsinājumi un termini

SAĪSINĀJUMI UN TERMINI	SKAIDROJUMS
Atgadījums	Darbības pārtraukums, defekts, nepilnība vai kādi citi ārkārtas apstākļi, kas ir ietekmējuši vai var ietekmēt lidojumu drošību, bet ne tādā veidā, ka to dēļ noticis nelaimes gadījums vai nopietns incidents (Occurrence)
CAA	V/A „Civilās aviācijas aģentūra”
EASA	Eiropas aviācijas drošības aģentūra (European Aviation Safety Agency)
ECAC	Eiropas civilās aviācijas konference (European Civil Aviation Conference)
G/k	Gaisa kuģis
GKE	Gaisa kuģu ekspluatants
Lidojumu drošība	Stāvoklis, kurā kaitējuma risks personai vai bojājuma risks īpašumam ir ierobežots līdz pieņemamam līmenim, īstenojot nepārtrauktu apdraudējuma identificēšanas un riska novērtēšanas un mazināšanas procesa vadību
LV CAA	V/A “Civilās aviācijas aģentūra”
MK	Ministru kabinets
Risks	Zaudējuma vai miesas bojājumu iespējamība, kas tiek mērīta smaguma un varbūtības izteiksmē. Iespējamība, ka kaut kas notiks, un iespējamās sekas, ja tas notiek
SACA	Ārvalstu gaisa kuģu pirmslidojuma vai pēclidojuma pārbaudes uz Eiropas Savienības vai Eiropas ekonomiskās zonas dalībvalstu gaisa kuģiem
SAFA	Ārvalstu gaisa kuģu pirmslidojuma vai pēclidojuma pārbaudes (Safety Assessment of Foreign Aircraft - SAFA)
TNGIIB	Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs (Accident Investigation Bureau)

Attēlu saraksts

1. attēls: Visbiežāk konstatētās neatbilstības, kā arī novērojumi uz Latvijā reģistrēto gaisa kuģu ekspluatantu gaisa kuģiem 2013. gadā	9
2. attēls: Latvijas Civilās aviācijas aģentūras veikto SAFA inspekciju sadalījums pa gadiem	11
3. attēls: Latvijas Civilās aviācijas aģentūras veiktās inspekcijas uz ārvalstu g/k ekspluatantu g/k. 2015. gadā	11
4. attēls: Latvijā veikto SAFA inspekciju sadalījums 2015. gadā uz ECAC /ne-ECAC gaisa kuģu ekspluatantu gaisa kuģiem.....	12
5. attēls: Visbiežāk konstatētās neatbilstības un novērojumi uz ārvalstu gaisa kuģiem Latvijā 2015. gadā	13

Tabulu saraksts

1. tabula: Darbības, kas veiktas SAFA inspekciju laikā Latvijā (to skaits).....	12
2. tabula: Neatbilstību skaits 2015. gada inspekcijās	12

Atsauksmēm

Ja Jums ir komentāri par šo 2015. gada pārskatu un tajā iekļauto informāciju vai ieteikumi nākamā gada pārskata sagatavošanai, lūdzam sazināties ar pārskata sastādītājiem:

SIDD@caa.gov.lv